

POTVORY

CAMILA
SOSA
VILLADA

PŘELOŽILA ANNA ŠTÁDLEROVÁ

POTVORY

POTVORY

CAMILA
SOSA
VILLADA

PŘELOŽILA ANNA ŠTÁDLEROVÁ

ARGO

Kniha vychází s finanční podporou
Ministerstva kultury České republiky.

Camila Sosa Villada
Potvory

Ze španělského originálu Las Malas,
vydaného nakladatelstvím Tusquets v roce 2020,
přeložila Anna Štádlerová.
Odpovědná redaktorka Martina Mašínová.
Korektury Anežka Dudková.
Obálku a grafickou úpravu navrhla Tereza Králová.
Sazba Studio Visualist (www.visualist.cz).
Technický redaktor Milan Dorazil.
Příprava elektronických formátů Kosmas.
E-knihu vydalo nakladatelství Argo,
Milíčova 13, 130 00 Praha 3,
argo@argo.cz, www.argo.cz,
roku 2025 jako svou 5772. publikaci.
Elektronické vydání první.

ISBN 978-80-257-4634-9 (váz.)
ISBN 978-80-257-4669-1 (e-kniha)

© 2019, Camila Sosa Villada
© 2019, Grupo Editorial Planeta S.A.I.C.
2022 Latin American Rights Agency – Grupo Planeta –
in agreement with Massie & McQuilkin Literary Agents LLC
Translation © Anna Štádlerová, 2024
Cover design © Tereza Králová, 2024
© Argo, 2024

Naše knihy distribuuje knižní velkoobchod KOSMAS
sklad: Za Halami 877, 252 62 Horoměřice
tel.: 226 519 383
e-mail: odbyt@kosmas.cz, www.firma.kosmas.cz

Knihy je možno pohodlně zakoupit v přátelském
internetovém knihkupectví www.kosmas.cz

Pro Claudii Huergo a Carlose Quinterose

„Všechny jsme měly být královnami.“

— Gabriela Mistral

PŘEDMLUVA

Když byly Camile Sose Villadě čtyři roky a ještě se jmenovala Cristian Omar, uměla už napsat celé své jméno, ale odmítala čurat vestoje. V otci místo hrdosti převládl vztek a už tehdy jí vyličil obrázek budoucnosti, s níž se bude potýkat po zbytek života, pokud se nepodvolí příkazům otce, příkazům kultury: čeká ji hanba, strach, nesnášenlivost, pohrdání a nepochopení. Budoucí Camila se ovšem nepodvolila a začaly tresty, trávila hodiny uzavřená v pokoji a v duši se jí zatím odehrával nevídaný proces. „Otec a máma věděli, co jsem v tom pokoji dělala: psala jsem a oblékala se jako žena. Tohle je vyhnalo z mého světa a zachránilo mě před jejich nenávisť: můj vlastní román se sebou samou, se zakázanou ženou ve mně.“

Poprvé jsem Camilu Sosu Villadu viděl při proslovu na TEDx v Córdobě. Třináct výjimečných minut začínalo brutální předpovědí jejího otce: „Jednou mi zaklepu na dveře a řeknou mi, že tě našli mrtvou, pohozenou ve škarpě.“ Pro muže, který se obléká jako žena, byl tohle jediný možný osud: šlapat a skončit ve škarpě. Zbytek Camilina proslovu byl o trans prostitutkách z legendární červené zóny Sarmientova

parku v Córdobě, hlavním městě Argentiny, k nimž se mrtvá strachy připlížila jednou v noci nedlouho poté, co se sem přistěhovala z maloměsta studovat žurnalistiku. Připadala jim tak křehoučká a zranitelná, že ji ještě tu noc vzaly mezi sebe. Jak sama říká: „Díky nim jsem se naučila, jakou hodnotu má moje tělo a kolik si za ně mám říct. Díky nim jsem se naučila bránit a nesoudit lidi na první pohled. Dnes bych tady nebyla, kdyby mě nebránily před policajty a hnusnými zákazníky. Nepochybně bych ležela v té škarpě.“

Když Camila v osmnácti přijela z maloměsta do Córdoby, chodila přes den na přednášky, v noci pracovala v Sarmientově parku a psala blog jménem *La novia de Sandro* (Sandrova holka). Psala ho tužkou na zadní stranu poznámek z fakulty, když se nad ránem vracela domů, a pak chodila do internetové kavárny a přepisovala ho na počítači. Jednoho dne objevila na univerzitě divadelní semináře. Brzy opustila obor sociální komunikace a ponořila se do herectví. V den, kdy započala svou hereckou kariéru, celý blog smazala, aby skryla svou minulost.

Teď mi dovolte malý návrat do městečka Mina Clavero. Když bylo Cristianu Omarovi třináct let, napsal zamilovaný příběh o svém učiteli tělocviku. Napsal ho v ženském rodě, sám sebe pojmenoval Soledad a ukázal ho jedině důvěrníci, kterou měl, spolužačce ze třídy, jež ho samozřejmě zradila a šla text odevzat do ředitelny. Za trest dostal měsíc domácího

vězení a příběh zničili, jak jinak. Přibližně v té době se dozvěděl, že si otec s matkou píšou dopisy, v nichž si sdělují, co by si nikdy neřekli do očí. Našel je, ale nestihl si je přečíst: jeho matka je spálila.

S blogem to bylo přesně naopak. Anonymní čtenář si ho zkopíroval, než ho Camila smazala. A když už měla své první role ve filmu *Mía*, minisérii *La viuda de Rafael* (Vdova po Rafaelovi) a divadelní one woman show *Carnes Tolendas* (Masopust), poslal jí ho mailem. Camila si ho přečetla a najednou viděla svou minulost z jiné perspektivy, jako z druhé strany dalekohledu. „Když jsem se začala oblékat jako žena, styděla jsem se za svoje strniště, šikmý nos a křivé zuby. Styděla jsem se, že si musím vystřižovat prsa z rohů molitanové matrace. Styděla jsem se, že nejsem dost vzdělaná, dost zcestovalá, že se neumím vyjadřovat elegantněji. Dokonce i za svoje přednosti jsem se styděla, protože vzešly z mých chyb, z mých nedostatků.“ Teď ale v příspěvcích svého blogu viděla něco jiného: nezlomné, vzdorovité a chvályhodné sesterství opovrhovaných, nechtěných, zneužívaných, špatně placených, odsuzovaných a pomlouvaných „transek“.

Tak se zrodila tato kniha a taková alchymie se na jejích stránkách odehrává: stud, strach, nesnášenlivost, pohrdání a neporozumění se zde transformuje na vysokou prózu. Potvory jsou totiž vyprávěním o dětství i vstupním rituálem, pohádkou i hororovým příběhem, skupinovým portrétem, politickým

manifestem, výbušným memoárem, komentovanou prohlídkou po blyštivé představivosti autorky a kronikou, jaké není rovno a která přichází opylovat literaturu. V její DNA se snoubí dva aspekty trans světa, které nejvíce odpuzují a děsí slušnou společnost: transčí vztek a radost být transkou. A v literárním hlase autorky se společně ozývají tři ženy, jež tvoří Camilinu nejsvětější trojici: Marguerite Duras, Wisława Szymborska a Carson McCullers. Stejně jako si přivlastnila Lorcu a Jeana Cocteaua na jevišti, vkládá Camila do těchto stránek esenci nasátou z Marguerite, Wisławy a Carson, aniž se byť na chvíli vzdálí své ústřední córdobské melodii. Řečeno upřímně, Potvory jsou ten typ knihy, u nichž si po přečtení přejeme, aby si je přečetl úplně každý.

„Musela jsem si vymyslet vlastní role, protože nikdo nepíše role pro transku, jako jsem já,“ řekla jednou Camila. „Můj první oficiální akt transvestitismu bylo psaní, ještě předtím, než jsem vyšla na ulici oblečená jako žena,“ svěřila se při jiné příležitosti. „Chci ukázat trans tělo nahé, ne jako se ukazuje v pornu, aby lidé pochopili, do jaké míry je celá moje existence otázkou protikladů a smíření,“ slyšel jsem ji říct nedávno. Ale ze všech nejraději mám její větu: „Napadlo vás někdy, že poezie může mít takhle konkrétní formu?“

Ke konci svého skvělého proslovu na TEDx Camila přiznala, že se zde rozhodla vystoupit z jediného důvodu: chtěla se omluvit svým trans sestrám z Parku.

Nikdy je nevyhledala a poté, co zanechala prostituce, se s nimi už neviděla. Když si o několik let později přečetla blog, který pokládala za navždy smazaný, už bylo pozdě snažit se je kontaktovat. Takový je život transky: jeden její rok vydá za sedm „normálních“. V „normálním“, chciplém světě by se Camila už se svými sestrami neměla šanci shledat. Ale tady v Potvorách je všechny shromáždí v jejich nejdokonalejší nádheře a šokující nahotě, a když je všechny drží v objetí, otáže se jich: „Napadlo vás někdy, že poezie může mít takhle konkrétní formu?“

Juan Forn

Noc je hluboká: v Parku mrzne. Prastaré, čerstvě opadané stromy vypadají, jako by prosily nebe o něco nerozluštitelného, ale pro vegetaci životně důležitého. Transky vyrazily na obchůzku. Skrývají se ve stínu alejí. Působí jako části téhož organismu, buňky téhož zvířete. Pohybují se tak – jako smečka. Zákazníci projíždějí v autech, přibrzdí, když skupinu spatří, jednu z nich si vyberou a tu k sobě přivolají gestem. Vyvolená zamíří k nim. A tak je to noc co noc.

Sarmientův park leží v samém srdci města. Veliká zelená plíce se zoologickou zahradou a lunaparkem. V noci se proměňuje v divočinu. Transky vyčkávají pod větvemi stromů nebo před auty, předvádí svá kouzla před jámou lvovou naproti Dantově podobizně, historické soše, která dala jméno celé třídě. Noc za noci transky vylézají z pekla, o němž nikdo nepíše, aby navrátily světu jaro.

Mezi transkami je těhotná žena, jediná, která se jako žena narodila. Ostatní se v ženy musely proměnit. V jejich rajonu je to ona, kdo vyčnívá, a neustále opakuje tentýž vtíp: nečekaně hrábne jedné z nich do rozkroku. Teď to udělá zase a všechny se zajíkají smíchy.

Mráz karavanu transek nezastaví. Z ruky do ruky koluje placatice whisky, papírky s kokainem navštíví postupně všechny nosy, některé obří a přírodní, jiné drobné a operované. Co nedostaneš od přírody, to ti propůjčí peklo. V Parku, jenž přiléhá k centru města, si tlupa transek propůjčuje z pekla podstatu svého kouzla.

Teta Encarna se čarodějného reje účastní se zběsilým nadšením. Našlehla se a teď je bez sebe. Ví, že je věčná, že je nezranitelná jako pravěká kamenná modla. Ale cosi, co se line z noci a zimy, ji zaujme a oddělí od přítelkyň. Z houští ji něco volá. Mezi smíchem a whisky, jež koluje od jedněch namalovaných úst k druhým, mezi troubením projíždějících zákazníků, kteří hledají štěstí v jejich náručí, zaslechne teta Encarna zvuk odlišného původu, jež vydává něco jiného nebo někdo jiný než postavy, které vidíme.

Ostatní transky pokračují v obchůzce a Encarniným pohybům nevěnují pozornost. Teta je sklerotická, stále dokola vypráví tytéž historky. Nedávne a nedaleké události nemají v její paměti místo. V životě přijde chvíle, kdy si žádná vzpomínka nemůže být jistá. Od té doby si všechno zapisuje do notýsků, lepí papírky na dveře lednice, aby přemohla zapomnění. Některé z nás si myslí, že začíná bláznit, jiné jsou toho názoru, že přestala vzpomínat z únavy. Kolik ran teta Encarna přetrpěla, kolik kopanců od fízlů a zákazníků, kteří se rozhodli hrát fotbal s její hlavou a ledvinami. Z rozkopaných ledvin močí

krev. A tak nikomu nepřipadá zvláštní, když se od nich vzdálí, když je opustí, když se vydá za voláním Sirény svého osudu.

Poodejde, je trochu mimo, trýzní ji akrylové lodičky, které jí ve sto osmasedmdesáti letech připadají jako hřebíkové lůžko. Klopýtá přes suchou půdu a volně rostoucí plevel, jako vítr přesviští Dantovu třídu a zamíří do části parku s trnovím a roklemi a jeskyní, kam se chodí muchlovat a ukájet teplouši a které přezdívaly Medvědí jeskyně. Hned vedle stojí Rawsonova nemocnice, kde se léčí infekce: náš druhý domov.

Výmoly, jámy, trnité keře, masturbující opilci. Zatímco se teta Encarna ztrácí v houštinách, začínají se dít čáry. Kurvy, nadržené pářečky, náhodná individua, která vítr zavál do improvizovaného lesa, všichni si působí slast v ledabyly zaparkovaných autech, na plevelem porostlé zemi nebo vestoje opření o strom. V tuhle hodinu je Park jako pupek rozkoše, nádoba nestoudného sexu. Nikdo se nestará, odkud se bere laskání a lízání. V tuhle hodinu se tady šuká.

Ale teta Encarna je na stopě zvuku nebo snad vůni. Nikdy se to nedá odhadnout, když takhle za něčím vyrazí. To, co ji povolalo, se prozradí postupně: je to dětský křik. Teta Encarna tápe, lodičky teď drží v ruce, proráží jimi vzduch, noří se do neúprosného terénu, aby to spatřila na vlastní oči.

Veliký hlad a velká žízeň. To se v dětském nářku ozývá a uvádí v beznaděj tetu Encarnu, která se zběsile